

Asia: VN/18459/2025

Lausuntopyyntö Väestönsuojan käyttöönotto- ja käyttö -yleisoppaasta

Yleiset huomiot

Voitte kirjoittaa yleiset huomionne lausuntopyynnöstä alla olevaan kenttään.

Sisäministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta väestönsuojan käyttöönotto ja käyttö -yleisoppaaksi. Oppaan tavoitteena on selkiyttää lainsäädännön velvoitteita ja yhdenmukaistaa eri toimijoiden toimintamalleja pelastussuunnitteluun ja väestönsuojiiin liittyen. Opas edistää normaali- ja poikkeusolojen pelastustoimintaa ja siihen varautumista sekä tukee pelastuslaitosten valvontatehtävää.

Näkövammaisten liitto katsoo, että yleisoppaan tavoitteet ovat tärkeitä ja kannatettavia. Jotta väestönsuojien käyttö olisi yhdenvertaista, oppaassa tulisi kuitenkin huomioida paremmin vammaiset henkilöt ja erityisesti väestönsuojien esteettömyys. Tähän velvoittaa muun muassa YK:n vammaisyleissopimuksen artikla 9 esteettömyydestä ja saavutettavuudesta ja artikla 11 vaaratilanteista. Lisäksi sopimuksen 19 artiklan mukaan sopimuspuolten on varmistuttava, että koko väestölle tarkoitetut yhteisön palvelut ja järjestelyt ovat vammaisten henkilöiden saatavissa yhdenvertaisesti muiden kanssa ja vastaavat heidän tarpeitaan. Oppaan tulisi tukea YK:n vammaisyleissopimuksen velvoitteiden toteutumista käytännössä.

Oppaan sivulla 32 todetaan, että väestönsuojaan opastaminen ja avustaminen suojaan siirtymisessä suunnitellaan kohteen sisääntuloreittien mukaisesti ja ihmisillä voi olla erilaisia toimintakykyyn vaikuttavia liikunta- ja aistirajoitteita, sairauksia tai vammoja. Käytännössä tämä voi oppaan mukaan tarkoittaa esimerkiksi apua tarvitsevan henkilön ohjaamista ja kävelyn avustamista, kantamista portaikossa, nostamista kynnyksen yli tai mahdollisten apuvälineiden käyttöä, kuten siirrettävää luiskaa suojan ovella.

Oppaassa ei muutoin käsitellä esteettömyyttä tai vammaisia henkilöitä. Väestönsuojien käyttöönotossa ja käytössä olisi huomioitava eri tavoin vammaisten henkilöiden tarpeet. Esimerkiksi näkövammaisille turvallinen liikkuminen edellyttää riittävää valaistusta, selkeitä kulkureittejä, kontrasteja, erilaisia ohjauslistoja, opasteita pistekirjoituksella ja ääniopasteita.

Väestönsuojan esteettömyys on helpompaa ja kannatettavaa suunnitella etukäteen. Esteettömyystoimista hyötyvät monet väestönsuojaa käyttävät. Ratkaisut, jotka palvelevat vammaisia henkilöitä, palvelevat usein myös muita, kuten iäkkäitä ja vieraskielisiä sekä lapsiperheitä.

Lisäksi tärkeää väestönsuojan käyttöönottovaiheessa on viestinnän saavutettavuus.

Opaskoirien mukaan tuominen väestönsuojaan on ohjeessa asianmukaisesti huomioitu sivuilla 10 ja 37.

Näkövammaisten liitto esittää, että oppaaseen lisättäisiin esteettömyys yhtenä huomioitavana asiana käyttöönotto- ja käyttösuunnitelmissa. Tarkkoja ohjeita esteettömyystoimista ei voi oppaassa antaa, koska tilat ovat vaihtelevia, mutta huomioitavana asiana se velvoittaisi toimijoita tarkastelemaan esteettömyyttä eri vammaryhmien näkökulmasta. Lisäksi sivulle 41 tiedottamista koskien tulee lisätä, että viestintä on tehtävä saavutettavalla ja monikanavaisella tavalla. Näiden muutosten avulla opas ottaisi yhdenvertaisesti huomioon kaikki väestönsuojia käyttävät ja mahdollistaisi sen, että vammaiset henkilöt voivat toimia turvallisesti ja itsenäisesti väestönsuojissa.

Lisätietoja

juristi Julia Puumalainen, julia.puumalainen@nakovammaistenliitto.fi

esteettömyysasiantuntija Juha Sylberg, juha.sylberg@nakovammaistenliitto.fi

Näkövammaisten liitto ry

Kari Vähänen

Sari Kokko

hallituksen puheenjohtaja järjestöjohtaja

Väestönsuojan käyttöönotto- ja käyttö -yleisoppaan sisältö

Voitte kirjoittaa huomionne Väestönsuojan käyttöönotto- ja käyttö -yleisoppaan luonnoksesta alla olevaan kenttään.

-

Kokko Sari
Näkövammaisten liitto ry